

Er det betalingsvilje for en stiavgift ved ikoniske norske naturattraksjoner? Eksempel fra en studie ved Trolltunga

0 Master præsentation, fagseminar 2019

Michael Andersson

Fagligt indspil mangler.

- Findes der en betalingsvillighed hos turisten for besøg ved naturattraktioner?

Demografiske data: Økonomiske forhold, uddannelse, køn, nationalitet, alder.

- Hvad har indflydelse på betalingsvilligheden?
- Affaldsstativer, toiletter, bedre stimarkering, sikkerhed osv.

Kronikk i HRR (hotell, restaurant og reiseliv) 16 maj 2019.

Den vanskelige debatten om turistskatt i Norge

HRR - Olga Gjerald, PhD, Førsteamanuensis ved Norsk hotellhøgskole – Universitetet i Stavanger, olga.gjerald@uis.no [Tekst]

Sommeren nærmer seg, og med den vil også debatten om turistskatt blusse opp igjen enkelte steder i Norge. Turistskatt er en avgift som skal bidra til å finansiere fellesgodene i reiselivet, og den beregnes for eksempel ut fra stjerneklassifiseringen på hotellet, et bestemt beløp eller som en prosentvis del av overnattningen. Mange land har turistskatt, og modellene for innkreving varierer.

Stortinget vedtok i 2017 å ikke innføre en nasjonal turistskatt, men åpnet for at regioner og kommuner kunne innføre lokale ordninger. Flere kommuner i Lofoten i Nordland, Nordkapp kommune i Finnmark, Stranda kommune i Møre og Romsdal og Stryn kommune i Sogn og Fjordane er blant kommunene som nå vurderer å innføre turistskatt.

Ja eller nei

De som fremmer innføring av turistskatt, forklarer at skatten er nødvendig for å opprettholde høy beredskap i helse- og brannvesenet, håndtere søppel i turistseongen, og at skatten vil gi midler til å etablere fellesordninger, slik som offentlige toiletter på reiseområdet.

Enkelte fagforeninger (Naturviterne, en fagforening som organiserer medlemmer med en høyere akademisk grad innen reiseliv) og politiske partier (Venstre) åpner for at kommuner som ønsker det må kunne innføre turistskatt. Det argumenteres for at besøksavgiften bør innføres for å fremme bærekraftig, naturbasert reiseliv, og midlene bør øremerkes investering og drift av tilrettelegging og infrastruktur, som hindrer slitasje og verdireduksjon av naturverdiene.

NHO Reiseliv mener derimot det finnes mange løsninger som er bedre egnet for å skape et bærekraftig reiseliv enn turistskatt. NHO argumenterer for at turistskatt, som betales av turistene, vil gjøre Norge til et dyrere land å feriere i. Slik sett vil turistskatt skape en konkurranseulemp i et internasjonalt marked. Norge er allerede tyngre beskattet enn mange andre land Norge som reiseliv konkurrerer mot. Videre mener NHO Reiseliv at det er kommunene som har ansvar for infrastruktur, og at innføring av turistskatt blir dyrt og urent.

Et tillegg til at det er usikkert hva som skal innrive skatten.

Forskning på turistskatt

I en artikkel fra 1981 publisert i «International Journal of Tourism Management», skriver Howard L. Hughes: «Forslag om innføring av turistskatt bør være gjenstand for en grundig vurdering. De fleste negative reaksjonene som kommer fra mange i reiselivsbransjen, er forståelige, men skatten må sees fra alle perspektiver – hotelleders perspektiv, turistens perspektiv, lokalsamfunnets og myndighetenes perspektiv – hvis dens begrunnelse og struktur skal bli verdsatt til det fulle».

Det har siden kommet mange flere studier. Tematisk kan forskningen på turistskatt deles inn i tre store kategorier: 1) økonomiske ringvirkninger av innføring, økning eller reduksjon i turistskatt, 2) ulike modeller for turismebeskatning, og 3) holdninger til turistskatt blant turister eller lokalbefolkning.

«Naturturisten» og økt opplevelseskvalitet

En studie fra Istanbul publisert i «Economics» i 2017, rapporterer at turister er mer villige til å betale økt besøksavgift dersom de vet at den vil bli brukt til å øke kvaliteten på deres opplevelser. De er derimot mindre villige til å påta seg ansvar for bærekraftig reiselivsutvikling.

En annen studie fra Algarve, publisert i «Tourism Management» i 2012, segmenterer turistenes holdninger til innføring av turistskatt spesifikt øremerket miljøtiltak på destinasjonen. Det viser seg at de typiske «sol og strand»-turistene slettes ikke er villige til å betale turistskatt, og disse utgjør 82% av utvalget på i underkant av 500 turister. Flertallet av turistene er altså skeptiske til besøksavgift, selv om de vet at den vil bli brukt til å ta vare på miljøet på reiseområdet. Av disse er det kun 15% som er villige til å betale. Forklaringen kan være at besøkende på typiske masseturisme-destinasjoner ikke er så opptatt av miljø. De kan også tenkes at turistene ikke er over at miljøtiltak i det hele tatt er nødvendig på reiseområdet – kommunen bruker tross alt alle tilgjengelige ressurser til å vise «sin beste side» til besøkende. Noen tviler på hvorvidt skatten som innkreves faktisk vil gå til miljøtiltak og ikke bli brukt til andre formål. Et annet segment, «de nysomne», er ikke særlig interessert i turistskatten, men er dog mer villige til å betale enn de typiske «sol og strand»-turistene – 36% av disse kan tenke seg å betale en slik avgift.

Det er to spesifikke segmenter – «miljøaktivister» og «naturturister» – som peker seg ut som de mer betalingsvillige når det kommer til turistskatt øremerket miljøtiltak på reiseområdet (respektive 67% og 52% av disse turistene kan tenke seg å betale en slik besøksavgift). Felles for turistene i begge gruppene er at de er glad i naturen og opptatt av miljøet, de engasjerer seg i frivillig arbeid, og donerer penger til velde-dige formål.

Forskere har også sett på hvordan innføring av regional turistskatt påvirker turismetterspørselen. En studie fra Italia publisert i «International Journal of Tourism Research» i 2017, konkluderer med at innføring av byskatt i form av overnattingsavgift, førte til kortvarig reduksjon i innenlands turisme, mens den ikke hadde noen effekt på utenlandske gjestedegn.

Hva er det som avgjør om innføring av turistskatt blir suksess eller fiasko? En artikkel publisert i «Tourism Review» i 2017 påpeker at differensiering av turistskatt i forskjellige markeder er nødvendig dersom man vil ha en bærekraftig turisme.

En annen studie forklarer hvorfor det finnes mange forskjellige modeller for innkreving av turistskatt på verdensbasis.

Hva med forskning fra Norge?

Det er et stort behov for vitenskapelig studier på turistskatt i Norge innenfor alle tre tematiske kategoriene: økonomiske ringvirkninger av eventuell innføring av regional turistskatt, turistenes holdninger og betalingsvilje, samt ulike modeller for innkreving av en slik besøksavgift. Forskning fra andre land tyder på at besøksavgiften har viktige virkninger på både lokal- og nasjonaløkonomi, og at den lokale reiselivsnæringens bransjestruktur er med å påvirke hvordan turistskatten skal innkreves. Sentrale organisasjoner i reiselivet har sendt en oppfordring til Næringsdepartementet om å utvikle en nasjonal forskningsstrategi for norsk reiseliv. Forskningsbasert kunnskap er helt nødvendig for å kunne ta de viktige beslutninger angående turistskatt i Norge. ■

Problemstilling

- **Hvad er turisters betalingsvillighed for en afgift til brug og værn af udvalgte norske turistmål?**
- **Hvilke faktorer har indflydelse på betalingsvilligheden?**
- **Hvis turisten ikke ønsker at betale, hvad er de mest centrale grunde så til dette?**

Om Trolltunga

- Fra 800 til over 80.000 fra 2010 til 2016
- Mange redningsaktioner før sikkerhedstiltag (patruljer, nødhytter)
- Et meget krævende turistmål (ekspert niveau)
- Destinationen har i dag en parkeringsafgift (bruges bl.a. til vedligeholdelse)

Metode: Kvantitativ spørgeundersøgelse

- Felt arbejde i 3 uger ved Trolltunga sommeren 2017.
- Betinget værdiansættelses metode (Contingent valuation method)
- Finde værdien af ting som ikke omsættes i et marked (Ren luft, økosystem tjenester, pollinering, rekreation osv.)
- Hvordan finde betalingsvilligheden?

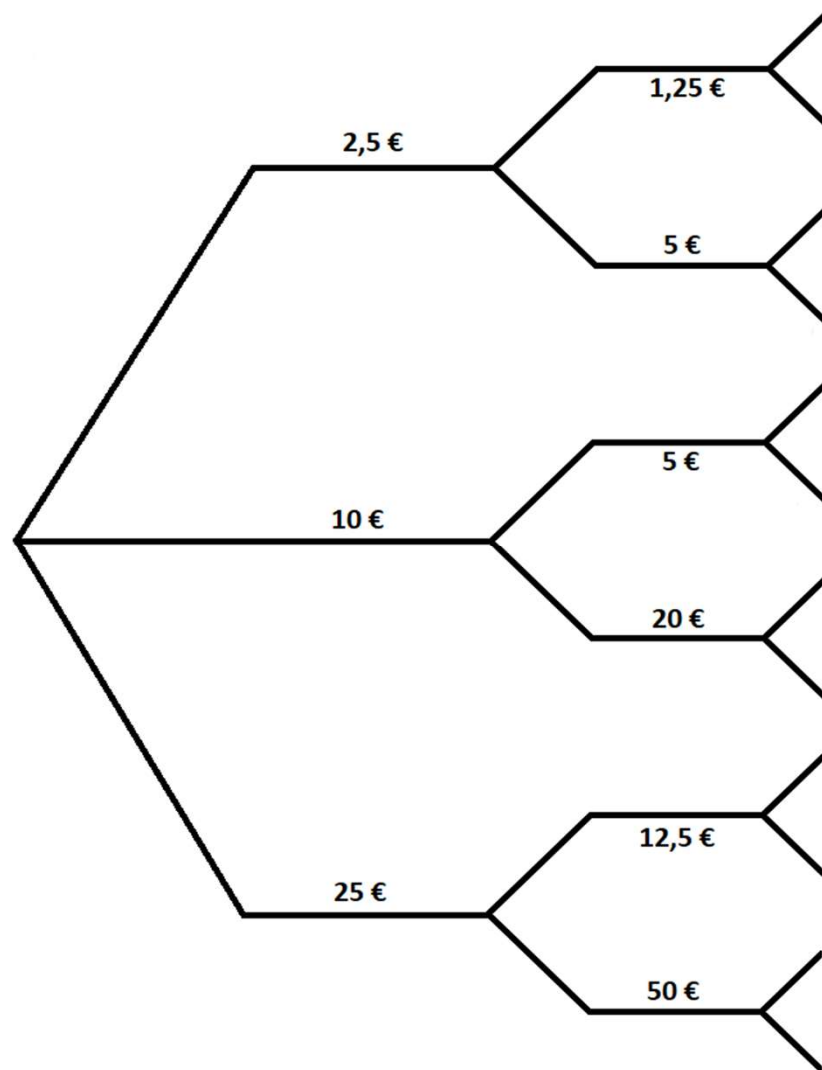

Hypotetisk scenario beskrivelse

Antallet af besøgende til Trolltunga og andre ikoniske naturattraktioner i Norge er øgende. Et forslag er at indføre en obligatorisk bevarings- og vedligeholdsafgift for alle besøgende til disse steder, som skal finansiere bevaring og vedligehold, skiltning, faciliteter for besøgende, sikkerhedstiltag, naturværn og parkering. Denne afgift skal betales per dag af hver besøgende, med halv pris for personer under 18 år

Eksempel:

Antag at du skal besøge et ikonisk sted som Trolltunga. Ville du være villig til at betale en afgift på 10 € per voksen per dag for at bruge stien?

Faktorer brugt i analysen.

- Sikkerhedspatruljer
- Hytter, eller lign. At søge ly i
- Nødhjælpstjenester
- Arbejd med og vedligehold af stien
- Skiltning
- Toiletter
- Affaldsbeholdere

“Sikkerhed”

“Vedligeholdelse af sti”

“Praktiske nødvendigheder”

Resultater

- 453 respondenter
- 56 % Mænd & 44 % Kvinder
- 9 % norske & 91 % udenlandske.
- 32 år i gennemsnit
- Gennemsnitsindkomst efter skat svarende til 22.000 NOK (n=410)
- Gennemsnitsforbrug på hele rejse = 18.817 NOK
- Med Bachelorgrad eller 1-4 år på Universitet inkluderet = 76,8 %
- 63 % har ikke børn.
- 77 % har vandret andre ikoniske steder i Norge.

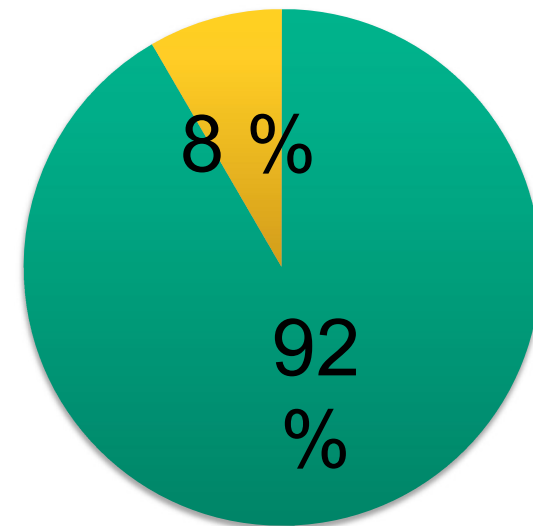
Hvor mange har en betalingsvillighed og hvor meget er denne i gennemsnit?

Betalingsvilligheden:

- 13,6 € pr. dag pr. pers. (ca. 133 NOK)

Betalingsvillighed til en afgift for brug og værn

■ Ja ■ Nej til alt

Resultater:

- + Udgifter til turen, personlig indkomst og alder.
- + "Sikkerhed" har stærkest indflydelse på betalingsvilligheden

- Der var en negativ indvirkning på betalingsvilligheden hvis respondenter er medlem af en *"vandre/fjeldvandre forening"* eller *"andre slags outdoor rekreationsforeninger"*

Diskussion.

- Medlemskab af en vandreorganisation
- Hvordan er der spurgt i en undersøgelse?
- Er man vant til at betale for lignende?
- ***As tourists we pay to come to the country, stay in hotels, dine and drink, that is already spending money in the country and paying taxes on top of that. It is like asking tourists to pay for your roads because we visit certain areas.***
- Kun én respondent af 453.

Konklusion

- 92% er villig til at betale.
- Ca. 133 NOK per person pr. dag.
- Faktoren «**Sikkerhed**» er viktigst

Link til masteroppgaven:

<https://static02.nmbu.no/mina/studier/moppgaver/2019-Andersson.pdf>

Tak for opmærksomheden.

